

Resurscentrum för genus och jämställdhet

Motion till Umeå kommunfullmäktige 2017-12-11

Vänsterpartiet föreslår att För- och grundskolenämnden tillsammans med Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, inrättar ett ”Resurscentrum för genus och jämställdhet” inom hela utbildningsområdet, från förskola tom vuxenutbildning, med uppgift att stödja och utveckla arbetet för jämställdhet och att motverka alla former av diskriminering p.g.a. kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Vänsterpartiet anser att vi NU måste göra allt vi kan för att främja jämställdhet och att motverka och bryta destruktiva och traditionella könsmonster, maktstrukturer och alla former av trakasserier.

Skolans uppdrag är enligt skollagen och läroplanerna tydligt. Skollagen 1 kap, 5§:

”Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.”

De flesta kränkningar har en koppling till normer, genus och ojämställdhet. Att arbeta med detta i förskolan och skolan är ett uppdrag som omfattar alla och är inget val. Dock sker det främsta arbetet dagligen i kontakten mellan personal, barn och elever, på förskoleavdelningen, i klassrummet och på fritidshemmet.

Floden av berättelser om sexuella trakasserier, kränkningar och diskriminering, där framför allt kvinnors integritet och människovärde kränks, är uppfodrande och något vi bör ta på yttersta allvar.

Många kvinnor och elever har genom #Metoo äntligen vågat kliva fram och berätta om sexuella kränkningar och känslan av vanmakt. Många har försökt skaka av sig det som hänt, för det är ingen idé att berätta eller

anmäla, eftersom det som skett bagatelliseras, förringas och på så sätt och normaliseras.

Skolverket skriver att *”Jämställdhet behöver genomsyra alla de möten som förskolans och skolans vardag består av. Det betyder att alla barn och elever ska behandlas likvärdigt och utifrån den de är, oberoende av kön och annan bakgrund. För att säkerställa att det är så behövs ett systematiskt arbete – för att utveckla undervisningen och annat bemötande.”* *”Jämställdhetsarbetet handlar både om sociala relationer och om perspektiv på undervisningen och ämnesdidaktiken. Det handlar om de föreställningar vi är bärare av, om kommunikation, om jämställdhet som kunskap i sig och om jämställdhetsperspektiv i alla skolans ämnen.”* I detta arbete är personalens och ledarnas sociala förmåga, kunskap och kompetens, insikt, medvetenhet, analysförmåga, handlingsberedskap samt samarbetsförmåga, förutsättningar för ett framgångsrikt arbete. Både personal och ledare efterfrågar stöd i form av kompetensutveckling och utbildningsinsatser.

Värdegrundsarbetet har under många år varit utmärkande för svensk förskola och grundskola, men det kommer nu och i framtiden att ställas ännu större krav på personal och ledare att kunna planera, genomföra, följa upp och dokumentera arbetet. Diskrimineringslagen skärptes den 1 januari 2017, med krav på skolor och förskolor att utforma konkreta, aktiva åtgärder för ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och att främja lika rättigheter och möjligheter, oavsett diskrimineringsgrund. Kravet på en likabehandlingsplan har ersatts med ett allmänt krav på skriftlig dokumentation.

I syfte att kunna ge pedagoger, rektorer, förskolechefer och övrig personal ett kvalificerat och långsiktigt utvecklingsstöd, menar vi att ett ”Resurscentrum för genus och jämställdhet” vore en bra startpunkt för ett långsiktigt pedagogiskt utvecklingsarbete.

Tidigare erfarenheter

I uppbyggnaden av ett ”Resurscentrum för genus och jämställdhet” bör man ta tillvara erfarenheter från det ”Lär- och forskningscentrum”, som inrättades 2005 mellan För- och grundskolenämnden och Fakultetsnämnden för Lärarutbildningen vid Umeå universitet på initiativ av Daniel Kallós. Syftet var att höja kvaliteten och måluppfyllelsen, bl.a. inom området jämställdhet, både inom för- och grundskolan samt lärarutbildningen. Många utbildningsinsatser för pedagoger och skolledare genomfördes i samverkan med Umeå Universitet 2005- ca 2012. Seminarier, konferenser, föreläsningsserier, workshops, studiecirkel och pedagogiska caféer arrangerades.

Dessutom bör erfarenheten av Hedlunda förskola tas till vara. Ett gediget arbete lades ner i För- och grundskolan, med att identifiera och utforma idéerna och tankarna bakom det som kom att bli en förskola med

genus/jämställdhetsprofil, hållbar utveckling och Reggio Emiliapedagogik som ledstjärnor. Ledning och personal fick utbildning inom genus och universitetslektor Anna Olausson (f.d. kommun-doktorand) stöttade utvecklingen av Hedlunda förskola som ett kompetenscentrum för förskolan i Umeå kommun.

Målsättning med "Resurscentrum för genus och jämställdhet"

Alla barn och elever skall omfattas av ett strategiskt och förebyggande jämställdhetsarbete, med aktiva åtgärder för att motverka alla former av diskriminering.

Förskolechefer, rektorer och medarbetare har genom samverkan och samarbete ett utvecklat, systematiskt, strategiskt och långsiktigt arbete inom Umeå kommuns alla skolformer, från förskola t.o.m. vuxenutbildning.

Medarbetare och ledare har kompetens, kunskap och handlingsförmåga att leda, följa upp och dokumentera arbetet.

Förskolechefer och rektorer leder utvecklingsarbetet och erbjuder personalen det stöd de behöver i sitt arbete.

Alla förskolechefer och rektorer involverar, tar tillvara på och uppmuntrar barnens, elevernas och föräldrarnas engagemang, erfarenheter, synpunkter och förslag.

Hur gör vi?

Genom:

Att stärka banden mellan praktik, erfarenhet och forskning inom området genus och jämställdhet, för att skapa möjligheter till ett kontinuerligt lärande och kompetensutveckling för personal, förskolechefer och rektorer.

Att tillhandahålla aktuell forskning.

Att återkommande göra behovsinventeringar från basen (förskola, skola) i planeringen av aktiva åtgärder.

Att inventera, dokumentera och sprida goda exempel på metodutveckling.

Att anordna kreativa, utvecklande mötesplatser för lärande och kompetensutveckling.

Att stödja arbetet med framför allt den verksamhetsnära dokumentationen samt uppföljning och utvärdering av olika insatser, aktiva åtgärder, metoder och dess effekter.

Att tillhandahålla pedagogisk support.

Förslag på organisation

*Resurscentrum för genus och jämställdhet leds av en politiskt sammansatt styrgrupp med ett begränsat antal ledamöter från FGN och GVN.

*Styrgruppen fattar inriktnings- och principbeslut och fastställer budget.

*En ledningsgrupp med tjänstepersoner från FGN och GVN som på del av tjänst ansvarar för att inventering, planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av olika kompetensutvecklingsinsatser mm sker.

*Ledningsgruppen bereder frågor till styrguppen.

*En referensgrupp med pedagoger, rektorer och förskolechefer från utbildningsområdets olika skolformer och stadier tillsätts.

*En eller flera referensgrupper med elever, föräldrar tillsätts.

*Representanter från Umeå universitet (Umeå Centrum för Genusstudier, Lärarutbildningen, Centrum för skolledarutveckling m.fl.) bjuds in för att utveckla samarbete och samverkan inom genus och jämställdhet.

*Representanter från Umeå universitet bör ingå i styrgrupp och i ledningsgrupp.

Vänsterpartiet yrkar:

- Att uppdra till Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden samt För- och Grundskolenämnden att vara initiativtagare till att inrätta ett ”Resurscentrum för genus och jämställdhet”, med uppgift att stödja och utveckla arbetet för genus och jämställdhet samt att motverka alla former av diskriminering.

- Att FGN och GVN utarbetar och antar målsättning och organisation.

- Att under uppbyggnadsskedet av resurscentrum, anordnas obligatorisk fortbildning för medarbetare och ledare i samarbete med Umeå universitet.

Elisabeth Zachrisson (V)

Ulrika Edman (V)

